

Bilaga 2 Sammanfattning av årlig genomföranderapport 2020 för Ålands landsbygdsutvecklingsprogram 2014 - 2020.

Den ekonomiska översikten för Åland och genomförandet av EU delfinansierade program har påverkats i olika grad av den pågående covid-19 pandemin med början under det första kvartalet. Pandemin har slagit mycket hårt mot världsekonomin, men framför allt mot tjänste- och turismbaserade ekonomier såsom Åland. Under 2020 föll BNP dramatiskt, enligt preliminära beräkningar med 15 procent. Den åländska industrin verkar som helhet dock inte ha drabbats så hårt av pandemin. Däremot har det inom livsmedelsindustrin skett flera omstruktureringar och personalnedskärningar med hänvisning till långvariga lönsamhetsproblem. Omstruktureringarna har rapporterats få positiv effekt samtidigt som efterfrågan på lokalt producerade livsmedelsprodukter utvecklats positivt under året vilket kan leda till ökade efterfrågan efter finansiering för investeringar. För primärnäringarnas del kan det konstateras att oron våren 2020 för att reserestriktioner skulle göra att branschen saknade tillgång till säsongarbetare inte besannades. Det åländska lantbruket dras dock med långvariga lönsamhetsproblem, vilket aktualiserat omstruktureringar inom flera produktionsinriktningar (ÅSUB Ekonomisk översikt hösten 2020).

Programmet har oavsett pandemin som helhet implementerats framgångsrikt.

I programbudgeten på 58,5 miljoner euro (inklusive nationellt finansierade tilläggsdelar) är 76 procent fördelat till arealbaserade stöd och 34 procent till projektstöd. För de arealbaserade stödets del uppgår de EU delfinansierade betalningarna vid utgången av år 2020 till 97 procent av budgeten. För projektstöden är 94 procent av budgeten uppbunden och motsvarande betalningsgrad uppgår till 68 procent. Landskapsregeringen kan fortsättningsvis betala ut projektstöd efter 2020 och allra senast fram till utgången av år 2023.

Rådgivningstjänster är den åtgärd med en förhållandevis liten budget som kom igång sist av åtgärderna i programmet. Programmet har inte lyckats med att finansiera miljörådgivning i den utsträckning som prognosticerades då programmet utarbetades.

Under 2020 har investeringsviljan för lantbruksinvesteringarna ökat märkbart och tidigare farhågor om svårigheter att uppnå målsättningarna i programmet finns inte längre. Under året har finansiering beviljats totalt 1,978 miljoner euro.

Nya investeringsstöd inom livsmedelsförädling har beviljats med en stark koppling till den lokala livsmedelsproduktionen trots tidigare nämnda omstruktureringar och personalnedskärningar inom livsmedelsindustrin.

De femåriga åtagandena om miljö- och klimatvänligt jordbruk och ekologisk produktion som ingicks år 2015 löpte ut 30.4.2020 vilket syns i ett minskat antal stödmottagare och i ett minskat antal åtaganden år 2020.

Landskapsregeringen lämnade in en anhållan om programändring (5) i slutet av år 2019 för att möjliggöra för så många lantbrukare som möjligt att kunna förlänga sina åtaganden i samband med stödansökan för år 2020 efter att den inledande perioden om fem år hade löpt ut. De jordbrukare som år 2019 hade mark utanför sitt åtagande om balanserad användning av näringsämnen eller sitt åtagande ekologisk produktion kunde i stället för en förlängning välja att ingå ett nytt ettårigt åtagande och ta med också den mark som hade varit utanför åtagandena. Också de jordbrukare som efter den inledande perioden om fem år hade behov av att anpassa sina åtagande kunde ingå ett nytt ettårigt åtagande. Under året ingicks sammanlagt 52 nya ettåriga åtaganden. Med de nya ettåriga åtagandena anslöts ytterligare 98,5 hektar

konventionellt odlad mark till åtagandena om balanserad användning av näringsämnen och 92,71 hektar ekologisk odlad mark till åtagandena om ekologisk produktion.

Trots detta minskade antal åtaganden från år 2019 till år 2020. Antalet åtaganden om miljö- och klimatvänligt jordbruk (M10) minskade från 481 st. år 2019 till 458 st. år 2020. Antalet åtaganden om ekologisk produktion minskade med 2 st. och antalet jordbrukare som erhöll kompensationsersättning minskade med 16 st. Det totala antalet stödsökanden minskade från 400 st. år 2019 till 382 st. år 2020. De jordbrukare som avstod från att förlänga sitt åtagande och inte längre ansökte om stöd upphörde med jordbruksverksamheten.

Även om antalet stödsökanden är nu 41 st. färre än år 2015 har det under programperioden inte förekommit någon större årlig variation i den areal som omfattas av stödansökningarna. Arealen som har beviljats kompensationsersättning har rentav ökat från 14 297 hektar år 2015 till 14 430 hektar år 2020.

Genomförandet av den lokala utvecklingsstrategin framskrider bra och hela budgeten är i princip uppbunden. Under de senaste åren har antalet finansieringsbeslut till miljöförbättrande projekt ökat avsevärt. Det finns fortfarande en eftersläpning i utbetalningarna och till viss del har restriktioner till följd av pandemin under året tvingat stödmottagare att senarelägga och skjuta fram en del av sina aktiviteter.

I samband med de virtuella Leaderdagarna i Finland arrangerade det finländska landsbygdsnätverket tävlingen ”Leaderpärlor”, för första gången. Vinsten gick till Åland med en presentation av natur och miljöprojekt som genomförts med Leadermetoden.

Under slutet av året inleddes arbetet med att föreslå en ändring av programmet som möter det arbete och förhandlingar som fördes inom unionen gällande långtidsbudgeten, återhämtningsfinansiering till följd av Covid 19-pandemin och en förlängning av programperioden 2014-2020 under en övergångsperiod. En förlängning för åren 2021-2022 tryggar för jordbrukare och andra stödmottagare att få stöd under övergångsperioden fram till dess en ny programperiod kan inledas.